

SKUPNO LETNO POROČILO O IZVAJANJU ZAKONA O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA ZA LETO 2008

1. SPLOŠNO O TRANSPARENTNOSTI DELOVANJA JAVNEGA SEKTORJA

1. Cilj Zakona o dostopu do informacij javnega značaja - odprto, pregledno in odgovorno delovanje javnega sektorja

Pravica vsakogar, da pridobi informacijo javnega značaja, je v Sloveniji ustavna kategorija. Ustava Republike Slovenije to pravico uvršča v kategorijo človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Pravica dostopa do javnih informacij je ena od oblik širšega pravnega načela transparentnosti in izpolnjuje tri funkcije: demokratično, nadzorno in gospodarsko.¹ Demokratična funkcija zagotavlja državljanom, da preko dostopa do informacij javnega sektorja bolj enakopravno sodelujejo pri sprejemanju odločitev. Nadzorna funkcija ima dva vidika; na eni strani lahko posameznik bolje varuje svoje pravice nasproti javnim oblastem, na drugi strani pa lahko javnost nadzoruje pravilnost dela javnih oblasti. Končno ima pravica dostopa učinek tudi na gospodarstvo, saj seznanjenost z informacijami pomembno vpliva na poslovne odločitve podjetij.

Pravica vedeti in z njo povezana pravica do informacij javnega značaja je ključno sredstvo v boju za odprto, pregledno in zato bolj odgovorno delovanje javne uprave. Odprtost in preglednost dela države sta dve od zagotovil za omejevanje korupcije, uresničevanje zakonodaje o dostopu do informacij javnega značaja pa odlična osnova za doseg cilja – umestitev Slovenije med države z najmanjšo stopnjo korupcije. Slovenija si je navedeni cilj zastavila že leta 2003 s sprejemom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja. Zakon je bil dvakrat spremenjen, leta 2005 in 2006. Navedeni zakon postavlja Slovenijo ob bok državam z najbolj odprtim in preglednim javnim sektorjem.

1.1. Načelo aktivnega razširjanja informacij

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Ur. l. RS, št. 51/2006; UPB2, v nadaljevanju: ZDIJZ) kot zavezanec za posredovanje informacij javnega značaja določa državne organe, organe lokalnih skupnosti, javne agencije, javne sklade in druge osebe javnega prava, nosilce javnih pooblastil in izvajalce javnih služb (v nadaljevanju: organi). Organi morajo zagotavljati javnost in odprtost svojega delovanja z omogočanjem uresničevanja pravice dostopa do informacij javnega značaja. Za uresničitev tega namena si morajo prizadevati, da dosežejo čim večjo obveščenost javnosti o svojem delovanju (drugi odstavek 2. člena ZDIJZ). Eno temeljnih načel ZDIJZ je torej

¹ Glej podrobneje S. Pličanič *et al.*: Komentar Zakona o dostopu do informacij javnega značaja s pravom EU in primerjalno pravno prakso, Ljubljana 2005, str. 71.

načelo aktivnega razširjanja informacij. Poleg urejanja postopka za dostop do informacij javnega značaja na podlagi individualne zahteve namreč ZDIJZ vsebuje vrsto določil, s katerimi so organi zavezani sami aktivno razširjati najpomembnejše informacij javnega značaja s katerimi razpolagajo. Preko pošiljanja informacij javnega značaja v svetovni splet se javnosti omogoči enostaven, neposreden in praviloma brezplačen dostop do informacij. Poleg tega ima, generalno gledano, takšno »samoiniciativno« razširjanje informacij direkten vpliv na zmanjšanje števila individualnih zahtev za dostop. Večina informacij javnega značaja, ki jih morajo organi objavljati, je na razpolago v elektronski obliki in dostopnih preko enotnega državnega portala **e-uprava** ali preko **spletnih strani posameznih organov**, v sklopu katerih mora organ objaviti tudi t.i. **katalog svojih informacij javnega značaja**, ki predstavlja pregled glavnih informacij s katerimi organ razpolaga. Ministrstvo za javno upravo povezuje kataloge posameznih organov v t.i. **Centralni katalog informacij javnega značaja**.

1.2. Posredovanje informacij javnega značaja v svetovni splet

Informacije javnega značaja, ki jih morajo organi posredovati v svetovni splet so določene v 10. členu ZDIJZ. V prvi vrsti gre za informacije glede predpisov iz delovnega področja organa. Predpise je potrebno objavljati v prečiščeni obliki. Pri tem je potrebno poudariti, da obveznost ne velja le za zakone in podzakonske predpise ampak tudi glede predpisov lokalnih skupnosti, seznanjenost s katerimi je bistvenega pomena za občane. Formalno je sicer dostopnost navedenih predpisov zagotovljena z njihovo objavo v javnih glasilih občin ali v Uradnem listu Republike Slovenije. Vendar šele dejanska dostopnost predpisov omogoča seznanjenost občanov z njihovimi pravicami in obveznostmi ter zagotavlja predvidljivost ravnanja organov. Predvsem je potrebno opozoriti na nujnost rednega osveževanja informacij in objavi, predvsem tudi predpisov lokalnih skupnosti, v prečiščeni obliki. Poleg veljavnih predpisov morajo organi objavljati tudi predloge predpisov. Objava predlogov predpisov je bistvenega pomena za omogočanje sodelovanja zainteresirane javnosti in civilne družbe pri pripravi predpisov. Pri tem je potrebno upoštevati, da se predpise objavi v takšni fazi, da ima zainteresirana javnost možnost predlog preučiti in pripraviti svoje stališče oziroma predloge za dopolnitev ali spremembo. Na spletnih straneh je potrebno objavljati tudi objave in razpisno dokumentacijo v skladu s predpisi, ki urejajo javna naročila. Poleg navedenega, pa velja obveznost objave tudi za vse ostale pomembnejše dokumente organa: programe, strategije, mnenja, študije in tudi navodila, ki so pomembna za poslovanje organa s fizičnimi in pravnimi osebami oziroma za odločanje o njihovih pravicah in obveznostih. Nenazadnje je potrebna objava vseh informacij javnega značaja, ki so jih prosilci zahtevali najmanj trikrat.

1.3. E-uprava

Na podlagi tretjega odstavka 10. člena ZDIJZ, se omogoča dostop do navedenih in do številnih drugih informacij javnega značaja tudi preko državnega portala e-uprava (spletni naslov <https://e-uprava.gov.si/e-uprava/portal.euprava>), ki predstavlja, v tem smislu, enotni spletni portal preko katerega lahko javnost dostopa do velikega števila podatkov javnega sektorja enostavno, neposredno in v pretežni meri brezplačno. Podatke glede številnih storitev javne uprave v okviru t.i. življenjskih dogodkov na portalu objavljajo organi sami.

1.3.1. Dostop do javnih evidenc

Portal e-uprava, med drugim, nudi enostaven in direkten dostop javnosti do številnih evidenc javnih podatkov. Na voljo je vpogled v geografske podatke za posamezno nepremičnino iz zemljiškega katastra, katastra stavb in registra prostorskih enot ter vpogled v podatke iz zemljiške knjige in vpogled v register predpisov. Omogočena je tudi spletna seznanitev z lastnimi osebnimi podatki iz centralnega registra prebivalstva in vpogled v svoje podatke v okviru registra kmetijskih gospodarstev (v obeh primerih gre sicer za izvrševanje pravice iz Zakona o varstvu osebnih podatkov o seznanitvi z lastnimi osebnimi podatki, vendar pa je slednje na tem mestu omenjeno z

vidika načela uporabniku prijazne državne uprave, ki se kaže v čim širšem omogočanju enostavnega in neposrednega dostopa do podatkov, ki so pomembni za posameznike). Predvsem z vidika poslovnih subjektov je pomembna možnost brezplačnega dostopa do podatkov glavne knjige sodnega registra ter vpogled v podatke o posameznem poslovnem subjektu v Poslovnem registru Slovenije oziroma v letno poročilo o posameznem poslovnem subjektu v evidenci Letna poročila poslovnih subjektov. Na voljo je tudi dostop do registra neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih nepremičnin.

1.3.2. Statistični podatki javne uprave in gospodarski podatki

Na spletnih straneh e-uprave deluje tudi informacijski servis podatkov e-uprave, t.i. sistem ISPO, ki ponuja vpogled v javne podatke, iz katerih so razvidni učinki dela in ukrepov Vlade Republike Slovenije. Pregleduje se lahko podatke o plačah funkcionarjev, uporabi mobilnih in fiksnih telefonov, službenih avtomobilih, zaposlenih v organih državne uprave, delovnih telesih, cestno prometni varnosti in t.i. politbarometer. Drugi del sistema predstavljajo statistični podatki o slovenskem gospodarstvu, ki se osvežujejo mesečno.

1.3.3. E-demokracija

V letu 2008 je bil v sklop e-uprave dodan podportal e-demokracija, ki omogoča, da posamezniki aktivno sodelujejo v procesu sprejemanja predpisov tako, da podajo svoje mnenje, predloge, pripombe in pobude predlagateljem predpisov. Prav tako lahko s svojimi konkretnimi predlogi in pripombami sodelujejo pri [odpravi administrativnih ovir](#), kar posredno večkrat pomeni tudi spreminjanje veljavnih predpisov. Lahko pa tudi neposredno [kontaktirajo svoje izvoljene predstavnike](#) in s tem pripomorejo k bolj učinkovitemu delovanju javne uprave. Podportal vsebuje vrsto koristnih informacij o delovanju uprave, s [področja demokratičnih procesov](#) in s [področja zakonodaje, pravnih pravil v EU, volitev in informacij javnega značaja](#).

1.4. Javnost in transparentnost porabe proračunskih sredstev in sredstev EU

Davkoplačevalci imajo pravico vedeti, kako se trošijo sredstva, ki so jih zaupali v upravljanje državi. Z novelo ZDIJZ (Ur. l. RS, št. 61/2005), ki je stopila v veljavo 15.07.2005, je zato zakonodajalec okrepil nadzorno funkcijo zakona v zvezi z javnostjo porabe proračunskih sredstev. Zakon tako določa, da se ne glede na določbo prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, ki opredeljuje 11 izjem, zaradi katerih se dostop do informacije zavrne (med njimi so tudi osebni podatki), dostop do zahtevane informacije dovoli, če gre za podatke o porabi javnih sredstev ali podatke, povezane z opravljanjem javne funkcije ali delovnega razmerja javnega uslužbenca, razen v primerih iz 1. (tajni podatki) in 5. do 8. točke prvega odstavka, ter v primerih, ko zakon, ki ureja javne finance ali zakon, ki ureja javna naročila, določata drugače. V skladu z načelom javnosti in transparentnosti porabe proračunskih sredstev je na spletnih straneh e-uprave javnosti na voljo vpogled v evidenco o izplačanih plačah v javnem sektorju. Omogočen je dostop do ažurnih podatkov o rednih, izrednih ter zaostalih izplačilih funkcionarjev po delovnih mestih.

Javnost je zagotovljena tudi glede podatkov v zvezi z dodeljevanjem subvencij in drugih državnih pomoči. Na ta način je javnosti dana možnost nadzorovanja upravičenosti konkretnega prejemnika do prejema sredstev. Velik del proračuna EU (75,7 % proračuna EU ali 86,6 milijarde evrov na leto) se porabi v povezavi z državami članicami, v okviru t.i. deljenega upravljanja (npr. skupna kmetijska in ribiška politika, strukturni skladi, kohezijski sklad in Evropski sklad za begunce).

Informacije o prejemnikih teh sredstev so v rokah posameznih držav članic, ki so na podlagi zakonodaje EU (predvsem *Finančne uredbe ES št. 1605/2002*) in ob upoštevanju varstva osebnih podatkov zavezane te podatke objavljati. V Sloveniji so tovrstni podatki prosto dostopni javnosti kot informacije javnega značaja. Na primer, na področju skupne kmetijske politike oziroma ribištva, so vsi podatki o prejemnikih in višini sredstev iz EU skladov že dlje časa dostopni neposredno, na spletnih straneh Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja in sicer v slovenskem in angleškem jeziku (spletna stran:

http://www.arsktrp.gov.si/si/informacije_javnega_znacaja/prejemniki_sredstev/).

1.5. Katalog informacij javnega značaja posameznega organa

Vsak organ je dolžan redno vzdrževati in na primeren način javno objavljati t.i. katalog informacij javnega značaja s katerimi razpolaga (8. člen ZDIJZ). Pri preverjanju stanja na tem področju sicer še vedno lahko ugotovimo pomanjkljivosti. Nekateri organi sicer še nimajo svojih spletnih strani, na katerih bi bile najpomembnejše informacije javnega značaja enostavno prosto dostopne ali pa spletne strani ne vsebujejo aktualnih dokumentov. Določeni zavezanci na spletnih straneh še vedno nimajo kataloga informacij javnega značaja, ki bi omogočal takojšen pregled seznama vseh informacij, s katerimi določen organ razpolaga.

1.6. Centralni katalog informacij javnega značaja

Ministrstvo za javno upravo pa je dolžno redno vzdrževati in na svetovnem spletu javno objavljati centralni katalog informacij javnega značaja, ki združuje informacije iz posameznih katalogov organov. Gre za zbir vseh katalogov informacij javnega značaja vseh zvezanih organov. Večja odzivnost organov, ki razpolagajo z informacijami javnega značaja, se odraža v centralnem katalogu informacij javnega značaja, saj se le-ta praktično dnevno povečuje. Trenutno centralni katalog združuje že blizu 1000 katalogov, kar je enkrat več kot eno leto nazaj, čemur je največ pripomogla njegova tehnološka posodobitev na Ministrstvu za javno upravo, ki zavezancev več ne omejuje s svojim modelom kataloga ampak jim prepušča oblikovno, pa, v okviru zakona in uredbe, tudi vsebinsko svobodo.

1.7. Katalog organov zavezancev po ZDIJZ

Katalog zvezanih organov po ZDIJZ je bil vzpostavljen leta 2004. Leta 2005 je bilo v njem navedenih 2610 organov, ob koncu leta 2007 že 3500 organov, danes pa katalog vsebuje skorajda 10 tisoč organov: državnih organov, organov lokalnih skupnosti, javnih agencij, javnih skladov, javnih zavodov in drugih oseb javnega prava, nosilcev javnih pooblastil in izvajalcev javnih služb, ki posedujejo informacije javnega značaja in so jih na zahtevo dolžni posredovati. Medtem ko naj bi primarno podlago za vodenje registra zvezancev predstavljali podatki Poslovnega registra Slovenije, pa je v praksi potrebna dodatna presoja zvezanosti po ZDIJZ predvsem pri nosilcih javnih pooblastil oziroma izvajalcih javnih služb. Presoja otežuje dejstvo, da so koncesije podeljene za določen čas in da gre pri navedenih subjektih tako za osebe javnega kot tudi za osebe zasebnega prava (torej osebe, ki niso organizirane kot javni zavodi, javne agencije, javni skladi, javna podjetja oziroma druge osebe javnega prava). Zaradi zagotovitve ažurnih podatkov, je zadnja sprememba Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja uvedla novo dolžnost posredovanja navedenih podatkov s strani organov lokalnih skupnosti in državnih organov v okviru letnih poročil o izvajanju ZDIJZ. Gre za obveznost predložitve seznama tistih subjektov iz pristojnosti navedenih organov, ki so zvezani za posredovanje informacij javnega značaja na podlagi podeljene koncesije ali javnega pooblastila na lokalni ali državni ravni. Med njimi naj bi organi posebej izpostavili tiste, ki so postali zvezani v letu, na katerega se nanaša poročilo. Žal pa je ta del poročil zvezancev izredno skop, saj velika večina teh podatkov sploh ni posredovala zato bo v prihodnje potrebno posvetiti temu delu poročil večjo pozornost. Kljub slabemu sodelovanju

zavezanih organov je Ministrstvo za javno upravo leta 2008 pripravilo nov, posodobljen katalog organov, ki razpolagajo z informacijami javnega značaja in je objavljen na spletni strani ministrstva: http://www.mju.gov.si/si/informacije_javnega_znacaja/katalog_zavezanih_organov/.

2. Mednarodna aktivnost na področju transparentnosti informacij javnega značaja

2.1. Zastopanje stališč Republike Slovenije v okviru delovne skupine na Svetu EU

Področje transparentnosti, na Svetu EU, spada v pristojnost t.i. delovne skupine za informiranje (*Working Party on Information*, v nadaljevanju WPI). V letu 2008 je bil glavni predmet obravnave na delovni skupini predlog sprememb Uredbe (ES) št. 1049/2001 o dostopu do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije. Uredba 1049/2001 ureja postopek in pogoje dostopa do dokumentov s katerimi razpolagajo omenjene tri institucije. Določila uredbe so v skladu z 249. členom Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti v Republiki Sloveniji neposredno uporabljiva. Uredba št. 1049/2001 se uporablja šest let; v času njene veljave so institucije v zvezi z izvajanjem postopkov po uredbi pridobile kar nekaj izkušenj, poleg tega pa se je v tem času razvila tudi sodna praksa. Zaradi navedenega je Evropska komisija najprej, v letu 2007, izvedla javno posvetovanje o potrebnih spremembah uredbe, v okviru katerega je stališče v obliki odgovora na Zeleno knjigo zavzela tudi Republika Slovenija, nato pa aprila 2008 predstavila predlog sprememb uredbe. V času slovenskega predsedovanja Svetu je bila na delovni skupini opravljena splošna predstavitev predloga spremembe Uredbe, izmenjava mnenj po posameznih členih pa je potekala v času francoskega predsedovanja in se še nadaljuje. Tekom dosedanjih razprav se je pokazalo, da so pogledi na uredbo v Svetu zelo različni. Vlada Republike Slovenije je sprejela stališče Republike Slovenije do sprememb uredbe februarja 2009. S stališčem se pridružujemo krogu držav, ki so tradicionalno naklonjene večji transparentnosti. Močna stališča v smeri večje transparentnosti zastopa tudi Evropski parlament, tako da bodo pogajanja o uredbi po vsej verjetnosti dolgotrajna in zahtevna.

2.2. Konvencija Sveta Evrope o dostopu do uradnih listin

Konvencija Sveta Evrope o dostopu do uradnih listin (v nadaljevanju »Konvencija«) se je pripravljala v okviru Sveta Evrope skoraj deset let. Besedilo Konvencije je bilo sprejeto na Odboru ministrov dne 27. novembra 2008, v maju 2009 pa naj bi bila Konvencija odprta za podpis 47 državam članicam. Konvencija predstavlja minimalni konsenz držav glede transparentnosti in je v tem smislu usklajena s slovensko zakonodajo na tem področju. Pri tem je treba upoštevati, da so bila tako pri pripravi ZDIJZ kot tudi pri pripravi Konvencije upoštevana priporočila Sveta Evrope (*Priporočila (2002) št. 2 Sveta Evrope*). V postopku sprejema osnutka Konvencije so se predstavniki slovenskih institucij zelo prizadevali za sprejem čim bolj napredne Konvencije, ki sledi mednarodnim modernim standardom. Moderna stališča so na Steering Committee zastopali tudi vladni predstavniki in s tem utrdili sloves naše države, ki tako v Evropi kot v svetu uživa velik ugled zaradi ureditve na področju dostopa do informacij javnega značaja. Slovenija načrtuje podpis konvencije maja 2009, ob pričetku oziroma v sklopu predsedovanja Svetu Evrope.

2.3. Poročanje o transparentnosti v okviru postopka za članstvo Republike Slovenije v OECD

Predstavniki Ministrstva za javno upravo so v mesecu novembru 2008 sodelovali v postopku ocenjevanja pripravljenosti in sposobnosti Republike Slovenije za pridobitev pravic in obveznosti,

ki jih daje članstvo v Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj. V zvezi s področjem transparentnosti, v tej fazi, pogajanja ocenjujemo za zelo uspešna.

3. Splošno o letnih poročilih organov

Ministrstvo za javno upravo je v skupnem letnem poročilu za leto 2006 zapisalo, da so organi uporabljali različne, tudi pomanjkljive oblike poročanja, saj veliko, z Uredbo določenih in zahtevanih podatkov oziroma odgovorov, niso posredovali. Poročilo za leto 2007 je izhajalo iz bistveno kvalitetnejše podlage, ker so bila poročila zavezanih organov večinoma pripravljena na vnaprej pripravljenem, tipiziranem obrazcu.

Poročilo vsebuje podatke, za katere lahko z veliko verjetnostjo trdimo, da so verodostojni in jih lahko tudi primerjamo.

To dejstvo zavezuje Ministrstvo za javno upravo, da bo v letošnjem letu posvetilo še več pozornosti in predvsem aktivnosti pri pripravah pooblaščenih oseb za dostop do informacij javnega značaja na izpolnjevanje poročil organov. Ni namreč cilj dobro pripravljeno poročilo, cilj je, da so poročila odraz kvalitetnega letnega dela tistih, ki so odgovorni za posredovanje informacij javnega značaja.

2. POROČILA ORGANOV O IZVAJANJU ZAKONA O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

V skladu s 37. členom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo – ZDIJZ - UPB2) je posredovanje poročila o izvajanju ZDIJZ obveznost državnih organov in organov lokalnih skupnosti.

Za pripravo skupnega letnega poročila je 527 državnih organov in organov lokalnih skupnosti (*razpredelnica 1*) dolžno Ministrstvu za javno upravo predložiti poročila o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja v letu 2008. Zakonski rok za oddajo poročila je 31. januar. Ministrstvo za javno upravo je že decembra 2008 vse zavezane organe opozorilo na to njihovo dolžnost. Kljub temu v predpisanem roku poročila ni posredovala dobra šestina, kar je neprimerljivo boljše kot lani, ko je do roka poročila posredovala le dobra polovica zavezanih organov.

Vsebina letnega poročila je določena v 28. členu Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/2005 in 119/2007).

Poročilo posameznega organa mora tako vsebovati naslednje podatke:

1. naziv in sedež organa;
2. oznako leta, na katero se poročilo nanaša;
3. število vloženih zahtev za dostop oziroma za ponovno uporabo informacij javnega značaja;
4. število ugodenih zahtev za dostop oziroma za ponovno uporabo informacij javnega značaja vključno z navedbo morebitne zaračunljivosti in pogojev (cena in drugi pogoji);
5. število zavrnjenih zahtev za dostop oziroma za ponovno uporabo informacij javnega značaja z navedbo razlogov za vsako zavrnitev;
6. število vloženih pritožb in izdanih odločb po pritožbah z opisom odločitve ter z navedbo razlogov za sprejeto odločitev v primeru ponovne odklonitve razkritja informacije;
7. število sproženih upravnih sporov zoper dokončne odločbe ter v primeru molka organa;
8. število in seznam prejetih sodnih odločb, s katerimi je bilo ugodeno tožbi prosilca v upravnem sporu, vključno z navedbo razlogov, na katerih temelji odločitev sodišča;

9. seznam subjektov iz njihove pristojnosti, ki so zavezani za posredovanje informacij javnega značaja: izvajalci javnih služb, javni zavodi, javni gospodarski zavodi, javna podjetja, nosilci javnih pooblastil. Na seznamu je treba posebej izpostaviti subjekte, ki so postali zavezani v letu, na katero se poročilo nanaša.

Razpredelnica 1: Seznam organov, zavezanih za predložitev poročila

ZAVEZANCI	število
DRŽAVNI ORGANI	317²
1. PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE	1
2. DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE	1
3. DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE	1
4. DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA	99
(DVK, volilne komisije volilnih enot in volilnih okrajev)	
103. VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC	1
104. INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC	1
105. DRŽAVNA REVIZIJSKA KOMISIJA ZA REVIZIJO POSTOPKOV ODDAJE JAVNIH NAROČIL	1
106. RAČUNSKO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE	1
107. USTAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE	1
108. KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE	1
109. VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE	1
VLADNE SLUŽBE	15
110. Generalni sekretariat Vlade RS	
111. Kabinet predsednika Vlade RS	
112. Protokol Vlade Republike Slovenije	
113. Slovenska obveščevalno-varnostna agencija	
114. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj	
115. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropske zadeve(novo 2008)	
116. Služba Vlade za zakonodajo	
117. Statistični urad RS	
118. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj	
119. Urad Vlade RS za enake možnosti	
120. Urad Vlade RS za komuniciranje	
121. Urad Vlade RS za verske skupnosti	
122. Urad za narodnosti	
123. Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu	
124. Urad za varovanje tajnih podatkov	

² V letu 2008 sta se Služba Vlade RS za evropske zadeve in Služba Vlade RS za razvoj združili v eno vladno službo, kot organ v sestavi Ministrstva za promet pa je v poročilu na novo Direkcija RS za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo. Število zavezanih organov je zato ostalo enako.

MINISTRSTVA IN ORGANI V SESTAVI	54
125. MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE	2
126. Inšpektorat RS za delo	
127. MINISTRSTVO ZA FINANCE	7
128. Carinska uprava Republike Slovenije	
129. Davčna uprava Republike Slovenije	
130. Uprava za javna plačila	
131. Urad Republike Slovenije za nadzor prirejanja iger na srečo	
132. Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna	
133. Urad Rep. Slovenije za preprečevanje pranja denarja	
134. MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO	7
135. Inšpektorat RS za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto	
136. Inšpektorat RS za energijo in rudarstvo	
137. Tržni inšpektorat Republike Slovenije	
138. Urad RS za intelektualno lastnino	
139. Urad RS za varstvo konkurence	
140. Urad RS za varstvo potrošnikov	
141. MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO	1
142. MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO	5
143. Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja	
144. Fitosanitarna uprava Republike Slovenije	
145. Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano	
146. Veterinarska uprava Republike Slovenije	
147. MINISTRSTVO ZA KULTURO	3
148. Arhiv Republike Slovenije	
149. Inšpektorat za kulturo in medije	
150. MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE	3
151. Policija	
152. Inšpektorat RS za notranje zadeve	
153. MINISTRSTVO ZA OBRAMBO	5
154. Generalštab slovenske vojske	
155. Uprava RS za zaščito in reševanje	
156. Inšpektorat RS za obrambo	
157. Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	
158. MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR	5

159. Agencija RS za okolje	
160. Uprava RS za jedrsko varnost	
161. Inšpektorat RS za okolje in prostor	
162. Geodetska uprava Republike Slovenije	
163. MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE	2
164. Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij	
165. MINISTRSTVO ZA PROMET	5
166. Uprava RS za pomorstvo	
167. Direkcija RS za ceste	
168. Prometni inšpektorat	
169. <i>Direkcija RS za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo (novo 2007)</i>	
170. MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT	3
171. Inšpektorat RS za šolstvo in šport	
172. Urad RS za mladino	
173. MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJO	2
174. Urad RS za meroslovje	
175. MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE	4
176. Urad Republike Slovenije za kemikalije	
177. Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije	
178. Uprava RS za varstvo pred sevanji	
179. MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE	1
UPRAVNE ENOTE	58
180. – 237. Upravne enote	
SODIŠČA	66
238. - 303. Sodišča (vrhovno, višja, okrožna, okrajna, upravno, delovna)	
304. SODNI SVET	1
DRŽAVNA TOŽILSTVA	12
305. - 316. Državna tožilstva (vrhovno in okrožna)	
317. DRŽAVNO PRAVOBRANILSTVO RS	1
ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI	210

1. - 210. Občine	
SKUPAJ	527

Ministrstvo za javno upravo je prejelo 520 poročil (razpredelnica 2) o izvajanju ZDIJZ v letu 2008.

Razpredelnica 2: Število in odstotek oddanih poročil zavezanih organov

ORGANI ZAVEZANCI PO ZDIJZ	ŠTEVILO ORGANOV	ŠTEVILO ODDANIH POROČIL
1. Predsednik republike	1	1
2. Državni zbor	1	1
3. Državni svet	1	1
4. Državna volilna komisija	99	99
5. Varuh človekovih pravic	1	1
6. Informacijski pooblaščenec	1	1
7. Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil	1	1
8. Računsko sodišče	1	1
9. Ustavno sodišče	1	1
10. Komisija za preprečevanje korupcije	1	1
11. Vlada Republike Slovenije	1	1
12. Vladna služba	15	15
13. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve	2	2
14. Ministrstvo za finance	7	7
15. Ministrstvo za gospodarstvo	7	7
16. Ministrstvo za javno upravo	1	1
17. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	5	5
18. Ministrstvo za kulturo	3	3
19. Ministrstvo za notranje zadeve	3	3
20. Ministrstvo za obrambo	5	5
21. Ministrstvo za okolje in prostor	5	5
22. Ministrstvo za pravosodje	2	2
23. Ministrstvo za promet	5	5
24. Ministrstvo za šolstvo in šport	3	3
25. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo	2	2
26. Ministrstvo za zdravje	4	4
27. Ministrstvo za zunanje zadeve	1	1
28. Upravne enote	58	58
29. Sodišča	66	66
30. Sodni svet	1	1
31. Tožilstvo	12	12
32. Državno pravobranilstvo RS	1	1
DRŽAVNI ORGANI SKUPAJ	317	317

ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI	210	203³
SKUPAJ	527	520

Odstotek oddanih poročil vseh zavezanih organov za oddajo poročila, torej državnih organov in organov lokalnih skupnosti, je bil za leto 2006 55% (*razpredelnica 3*), za leto 2007 95,4 %, za leto 2008 pa 98,7 %.

Jasen in nedvoumen je torej napredek pri odgovornosti organov, da izpolnjujejo svoje zakonske obveznosti glede predložitve poročila, saj je bil odstotek oddanih poročil za leto 2007 višji za preko 40% glede na leto prej, za leto 2008 pa še za 3,3% višji od doslej najugodnejšega leta.

V *razpredelnici 3* in z *grafom 1* je v odstotkih prikazan trend oddaje poročil v preteklih letih.

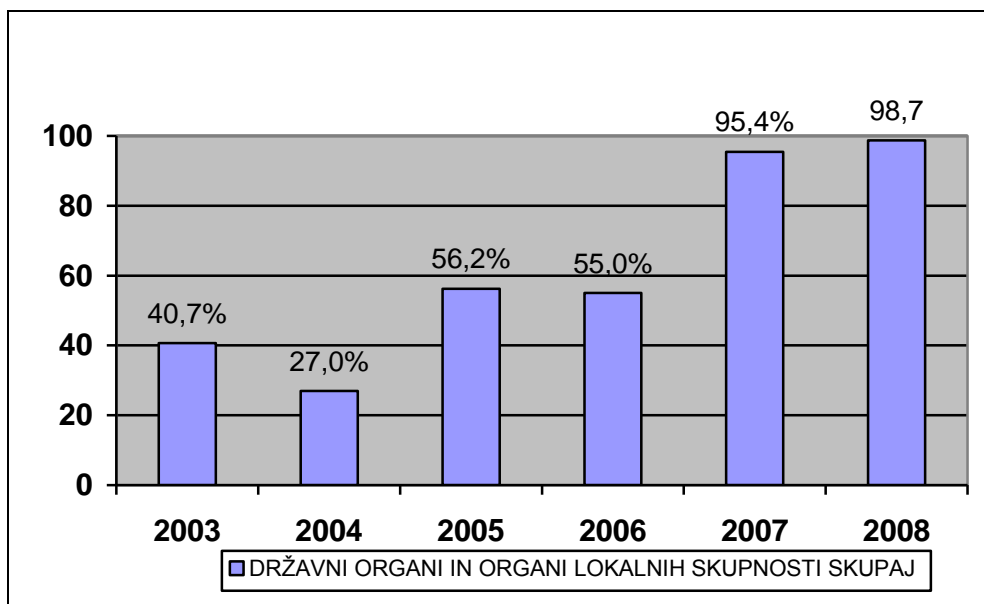
Razpredelnica 3: Odstotek oddanih poročil zavezancev od leta 2003 do leta 2008

ORGAN	2003	2004	2005	2006	2007	2008
DRŽAVNI ORGANI	52,7%	27,1%	62,5 %	62,3 %	99,4 %	100%
ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI	25,9%	26,9%,	46,3%	44,1 %	89,5 %	96,7%
SKUPAJ	40,7%	27,0%	56,2%	55,0%	95,4 %	98,7%

Letošnjih 98,7 odstotka oddanih poročil nam tudi kaže, da so se zavezanci z uresničevanjem Zakona o dostopu do informacij javnega značaja srečevali pogosteje.

Graf 1: Oddana poročila zavezanih organov v letu 2008 in v preteklih letih

³ Poročila niso oddale naslednje občine: Brda, Dravograd, Duplek, Gorenja vas-Poljane, Križevci, Rečica ob Savinji in Videm. V poročilo so zajeta vsa poročila organov, ki so prispela do 23. februarja 2009.

Kot je razvidno iz *grafa 1*, se je po naglem vzponu oddaje poročil za leto 2005, glede na leto poprej, trend poviševanja odstotka nadaljeval.

3. NAJPOMEMBNEJŠE UGOTOVITVE

3.1. Vložene zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Podatek o številu vloženih zahtev za dostop do informacij javnega značaja moramo tudi v letu 2008, zaradi realne slike o dejanskem stanju, pogledati z dveh vidikov oz. s pojasnilom prikazanih podatkov.

Dejansko število zahtev, ki so jih v svojih poročilih navedli organi, je 69238. Od tega števila pa je bilo kar 63310 zahtev ali 91,4 % vseh zahtev vloženih na Geodetsko upravo Republike Slovenije (leta 2007 je bil ta odstotek 90,9%). Zato je potrebno ponovno (tako kot lani) spomniti na razloge za tolikšno število evidentiranih zahtev za dostop do informacij javnega značaja v Geodetski upravi RS, podatke iz poročil pa bomo prikazali brez Geodetske uprave Republike Slovenije.

3.1.1. Geodetska uprava Republike Slovenije

V letu 2006 je Geodetska uprava Republike Slovenije prejela le 7 zahtev za dostop do informacij javnega značaja. Sedaj pa že dve leti izdaja, poleg potrdil iz uradnih evidenc, tudi same podatke iz uradnih evidenc in določene iz njih izvedene podatke, ki imajo status evidence.

Do konca novembra 2006 je področje izdajanja geodetskih podatkov urejal *Zakon o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot – ZENDMPE (Uradni list RS, št. 52/2000)* in njemu podrejena *Uredba o tarifah za izdajanje geodetskih podatkov (Uradni list RS, št. 60/2002, 45/2004)*

in 66/2005), potem pa je stopil v veljavo novi *Zakon o evidentiranju nepremičnin* v nadaljnjem besedilu: ZEN (Uradni list RS, št. 47/06), ki v drugem odstavku 116. člena določa, da se pri izdajanju podatkov upoštevajo določila *Zakona o dostopu do informacij javnega značaja* (v nadaljnjem besedilu: ZDIJZ).

Zaradi enotnega delovanja organa pri delu s strankami, tudi druge podatke iz uradnih evidenc, ki niso zajete v ZEN, izdajajo v skladu z ZDIJZ. K temu jih usmerjajo tudi odločbe Informacijskega pooblaščenca (odločbi št. 021-54/2006/3 in št. 021-6/2006/9).

Posledica spremembe zakonodaje je, da se vsi podatki iz evidenc, registrov in katastrov, s katerimi upravlja Geodetska uprava Republike Slovenije, izdajajo v skladu z določili ZDIJZ. Pri izdajanju podatkov se upoštevajo določila ZEN ter ZDIJZ, ustreznih podzakonskih predpisov obeh zakonov ter usmeritve, ki izhajajo iz odločb Informacijskega pooblaščenca.

Občutno povečanje vlog v letu 2007 in tudi v letu 2008 je torej zgolj posledica upoštevanja zgoraj navedene zakonodaje.

Podatke strankam izdajajo na vseh lokacijah Geodetske uprave in v centralnem oddelku za izdajanje, kjer se izdajajo podatki za območje cele države. Velik delež zahtevkov za podatke predstavljajo zahtevki geodetskih podjetij za izdajanje podatkov za namene izvajanja geodetskih storitev. Geodetska podjetja z dovoljenjem za izvajanje geodetskih storitev, skladno z *Zakonom o geodetski dejavnosti*, namreč te podatke uporabljajo v postopkih, ki so osnova za vzdrževanje evidenc, zato tovrstno izdajanje uvrščajo pod uporabo podatkov za prvotni namen v okviru javne naloge, zaradi katere so bili podatki izdelani. Tovrstnih podatkov za navedeni namen ne zaračunavajo, zato tudi ne izdajajo odločb.

Drug obsežen sklop izdanih podatkov, ki se ne zaračunajo, pa se izda na podlagi zahtevkov občanov, društev in drugih uporabnikov za pridobitev podatkov za nepridobitne ali nezaračunljive pridobitne namene.

Podatke torej zaračunavajo glede na namen uporabe, pri čemer odločbe izdajo le v primeru, da so bili podatki izdani za zaračunljivi pridobitni namen.

V letu 2007 so prejeli 52.215 zahtevkov in od tega 732 zahtevkov za zaračunljivi pridobitni namen. V letu 2008 pa so prejeli 63.310 zahtevkov in od tega 680 zahtevkov za zaračunljivi pridobitni namen.

Iz dvoletne statistike je razvidno, da se je število zahtevkov v enem letu povečalo za 21%, medtem ko se je število zahtevkov za zaračunljiv pridobitni namen zmanjšalo za 7%.

3.1.2. Državni organi in organi lokalnih skupnosti brez Geodetske uprave RS

V letu 2008 je bilo na organe vloženih **5928** vseh zahtev (leta 2006 - 5737 zahtev, leta 2007- 5291 zahtev) za posredovanje informacij javnega značaja. Na državne organe je bilo naslovljenih **4276** ali 72,1 % zahtev (leta 2007-4214 ali 79,6 % zahtev), na organe lokalnih skupnosti pa **1652** oziroma 27,9 % zahtev (leta 2007-1077 ali 20,4 % vseh zahtev)- (*razpredelnica 4*).

Glede na leto 2007 so zavezanci, ki so poročilo oddali, prejeli kar 637 zahtev za dostop do informacij javnega značaja več, pri čemer se je število povečalo predvsem v občinah in sicer skorajda za 35 %.

Razpredelnica 4: Vložene zahteve po posameznih skupinah organov

ORGANI	ŠTEVILO ZAHTEV	ODSTOTEK ZAHTEV
Državni organi	4276	72,1 %
Organi LS	1652	27,9 %
SKUPAJ	5928	100%

3.1.3. Zahteve za ponovno uporabo informacij javnega značaja

Ponovna uporaba informacij javnega značaja pomeni uporabo s strani fizičnih oseb ali pravnih oseb za pridobitne ali nepridobitne namene razen za prvotni namen v okviru javne naloge, zaradi katerega so bili dokumenti izdelani. Uporaba informacij za izvajanje javnih nalog v organu ali izmenjava informacij med organi za izvajanje javnih nalog se ne šteje za ponovno uporabo informacij.

Kot je razvidno iz razpredelnice 4, so državni organi in organi lokalnih skupnosti skupaj prejeli (brez Geodetske uprave RS) 5928 zahtev za dostop do informacij javnega značaja (v letu 2007-5297), od tega 5774 zahtev za dostop do informacij (v letu 2007 – 5203) in 154 zahtev za ponovno uporabo informacij javnega značaja (razpredelnica 5) (v letu 2007- 88 zahtev za ponovno uporabo IJZ).

Razpredelnica 5: Zahteve za ponovno uporabo informacij javnega značaja po skupinah zavezancev- brez Geodetske uprave RS

ORGANI	število zahtev za ponovno uporabo	odstotek zahtev za ponovno uporabo
Državni organi	133	86,36 %
Organi LS	21	13,64 %
SKUPAJ	154	100%

Primerjava s stanjem na področju zahtev za dostop do informacij za ponovno uporabo kaže, da se je število takšnih zahtev povečalo in da se je razmerje spremenilo; namreč, vse več je zahtev za informacije za ponovno uporabo v občinah. V letu 2007 je bilo to razmerje namreč 90,9 % takšnih zahtev v državnih organih in 9,1% zahtev v občinah.

Upoštevajoč tudi zahteve, ki jih je prejela Geodetska uprava RS, (*razpredelnica 6*) je bilo 834 vseh zahtev za dostop in hkrati ponovno uporabo informacij javnega značaja.

Razpredelnica 6: Prejete zahteve za ponovno uporabo informacij javnega značaja

ORGANI	ŠTEVILO ZAHTEV za ponovno uporabo	ODSTOTEK ZAHTEV za ponovno uporabo
Državni organi	133	15,95 %
Organi LS	21	2,52 %
Geodetska uprava RS	680	81,53 %
SKUPAJ	834	100 %

Iz podatkov v *razpredelnici 6* je razvidno, da so državni organi in organi lokalnih skupnosti skupaj od vseh zahtev za ponovno uporabo informacij javnega značaja prejeli 154 oziroma 18,47 % zahtev, 680 zahtev oziroma 81,53 % pa jih je prejela Geodetska uprava RS. Organi lokalnih skupnosti so za ponovno uporabo prejeli 21 oziroma 2,52 % od vseh zahtev za ponovno uporabo informacij javnega značaja, državni organi pa 133 oziroma 15,95 % od vseh zahtev za ponovno uporabo informacij javnega značaja.

3.2. Ugodene in zavrnjene zahteve za dostop do informacij

Pri pregledu prejetih letnih poročil je bilo ugotovljeno, da je bilo od 5928 vloženih zahtev za dostop do informacij javnega značaja 5504 zahtev rešeno ugodno, da so torej prosilci zahtevane informacije tudi prejeli.

424 zahtev je bilo zavrjenih. Vendar pa je v tem številu zavrjenih zahtev tudi nekaj takšnih, ki niso bile v celoti zavrjene, saj je bil ugoden delni dostop do informacij javnega značaja.

Po skrbnem pregledu prejetih poročil, ki so bila v zelo veliko primerih na tem delu nedosledno pripravljena, bi lahko z veliko verjetnostjo zaključili, da je bilo v celoti zavrjenih zahtev manj kot 424. Organi so namreč delno ugodene zahteve uvrščali eni med zavrjene zahteve, drugi pa med ugodene zahteve.

Ne glede na pomanjkljivosti v tem delu poročil pa glede na opisane razloge za zavrnitev dostopa do informacij javnega značaja v lokalnih skupnostih ugotavljamo, da so organi lokalnih skupnosti zavrnilo 42 zahtev.

Ob upoštevanju omenjenih dejstev lahko v *razpredelnici 7* razberemo razmerje med ugodenimi in zavrjenimi zahtevami za dostop do informacij javnega značaja.

Razpredelnica 7: Ugodene in zavrnjene zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Organ	Število prejetih zahtev	Število ugodenih zahtev	Odstotek ugodenih zahtev	Število zavrjenih zahtev	Odstotek zavrjenih zahtev
Državni organi	4276	3894	91,07 %	382	8,39 %
Organi lokalnih skupnosti	1652	1610	97,46 %	42	2,54 %
SKUPAJ	5928	5504	92,85 %	424	7,15 %

Iz *razpredelnice 7* je razvidno, da so državni organi zahtevam za dostop do informacij javnega značaja ugodili v 91,07 % primerov oz. zahtevah, ki so jih prejeli, organi lokalnih skupnosti pa so ugodili v 97,46 % prejetih zahtevah za dostop do informacij. Od vseh 5928 prejetih zahtev za dostop je bilo ugodeno kar 5504 oziroma 92,85 % zahtevam za dostop do informacij javnega značaja. Odstotek zavrjenih zahtev se povečuje – z lanskimi 4,2 % se je odstotek zavrjenih zahtev povišal na 7,15 %.

Primerjava ugodenih in zavrjenih zahtev za dostop do informacij javnega značaja med letoma 2006 in 2007 je pokazala, da se je odstotek zavrjenih zahtev za dostop zmanjševal.

To smo pripisali predvsem dejstvu, da so v organih sprejeli na znanje usmeritev, da so v načelu vse informacije proračunskih uporabnikov javne in da morajo biti za zapiranje informacij res zakonske in utemeljene podlage.

V letu 2008 pa se je stanje obrnilo.

V letu 2006 je bilo zavrjenih 274 zahtev za dostop, kar je pomenilo 4,8 % od vseh zahtev za dostop, v letu 2007 je bilo zavrjenih 223 zahtev oziroma 4,2 % od vseh zahtev za dostop. V letu 2008 pa je bilo zavrjenih 424 zahtev, kar pomeni, glede na število prejetih zahtev za dostop do informacij javnega značaja 7,15 %.

Razmerje zavrjenih zahtev med državnimi organi in organi lokalnih skupnosti je za leto 2007 pokazalo, da se je za skoraj 5 % povečalo število- glede na leto 2006- zavrjenih zahtev pri organih lokalnih skupnosti in za prav toliko zmanjšalo število zavrjenih zahtev v državnih organih.

V letu 2008 pa se je razmerje obrnilo, saj so v občinah zavrnilo »le« 9,91 % zahtev, kar je za slabih 6 % manj kot v letu 2007.

3.3. Ugodene in delno ugodene/zavrnjene zahteve za dostop do informacij

Če k ugodno rešenim zahtevam dodamo še delno zavrnjene oz. delno ugodene, saj praviloma posredovana informacija ni bila vsebinsko okrnjena, se odstotek ugodno rešenih zadev (razpredelnica 8) poveča: organi so v skoraj 96% zahtev prosilcem ugodili in ti so zahtevane informacije tudi prejeli.

Razpredelnica 8: Število in odstotek ugodenih in delno ugodenih zahtev

ORGANI	Vse zahteve	Ugodene zahteve	Odstotek ugodenih zahtev	Število delno ugodenih	Odstotek delno ugodenih	Ugodene + delno ugodene	Odstotek u+d
Državni organi	4276	3894	91,07 %	130	3,04 %	4024	94,1 %
Lokalne skupnosti	1652	1610	97,46 %	40	2,42 %	1650	99,9 %
SKUPAJ	5928	5504	92,85 %	170	2,87 %	5674	95,7 %

3.4. Razlogi za zavrnitev zahtev za dostop do informacij

Pri obrazložitvi razlogov za zavrnitev zahtev za dostop do informacije (razpredelnica 9), je potrebno najprej izpostaviti dejstvo, da državni organi v svojih poročilih v številnih primerih niso pojasnili razlogov zavrnitve.

Pojasniti pa je potrebno tudi, da je razlogov za zavrnitev dostopa do informacije javnega značaja velikokrat več kot je število zahtev za dostop oziroma število zavrnitev dostopa do informacije in da se torej število zavrnitev in delnih dostopov ne ujema s številom razlogov za zavrnitev oz. delno zavrnitev dostopa. Velikokrat je namreč več kot en razlog, da se določene informacije ne posreduje oziroma, da se dovoli delni dostop.

V razpredelnici 9 so podatki, ki so jih zavezanci navedli za primere, ko so zahteve za dostop do informacij javnega značaja v celoti zavrnil.

Državni organi so med razlogi za zavrnitev največkrat, 117 krat, navedli, da organ nima informacije, naslednji najpogostejši razlog je bil, 104 krat, osebni podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Državni organi kar za 61 primerov zavrnitve niso navedli razloga zavrnitve dostopa do zahtevane informacije.

V 35 primerih zavrnitve je šlo za podatek, ki je opredeljen kot poslovna skrivnost v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, v 27 primerih podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi pravnega, nepravdnega ali drugega sodnega postopka in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi, v 28 primerih je bil razlog zavrnitve v dejstvu, da zahtevan podatek ni bil informacija javnega značaja.

Na razlog, da gre za podatek iz dokumenta, ki je bil sestavljen v zvezi z notranjim delovanjem oziroma dejavnostjo organov in bi njegovo razkritje povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa so se državni organi sklicevali 16 krat, da gre za podatek, ki je na podlagi zakona, ki ureja tajne podatke, opredeljen kot tajen pa 12 krat. V 9 primerih je bil razlog zavrnitve podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi kazenskega pregona ali v zvezi z njim, ali postopka s prekrški in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi. Na podatek iz dokumenta, ki je v postopku izdelave in je še predmet posvetovanja v organu, njegovo razkritje pa bi povzročilo napačno razumevanje njegove vsebine so se državni organi sklicevali 8 krat, 4 krat pa na podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi upravnega postopka in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi.

Na podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti davčnega postopka ali davčne tajnosti so se državni organi sklicevali 1 krat.

V lokalnih skupnostih so največ, 11 zahtev, zaradi ne posedovanja informacije, za prav toliko zavrnitev pa niso pojasnili razlogov. 3 krat so organi lokalnih skupnosti zavrnil (ali delno zavrnil) zahtevo za dostop do informacije javnega značaja zaradi varstva osebnih podatkov. Po enkrat so navedli: podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti davčnega postopka ali davčne tajnosti, skladno z zakonom, ki ureja davčni postopek; podatek iz dokumenta, ki je v postopku izdelave in je še predmet posvetovanja v organu, njegovo razkritje pa bi povzročilo napačno razumevanje njegove vsebine ter podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi upravnega postopka in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi. Petkrat zahtevana informacija ni informacija javnega značaja.

Razpredelnica 9: Razlogi za zavrnitev po skupinah organov, po številu in odstotku zavrnjenih zahtev

RAZLOGI ZAVRNITVE	DRŽAVNI ORGANI	ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI	SKUPAJ	SKUPAJ %
1. podatek, ki je na podlagi zakona, ki ureja tajne podatke, opredeljen kot tajen;	12	0	12	2,1 %
2. podatek, ki je opredeljen kot poslovna skrivnost v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe;	35	0	35	7,63 %
3. osebni podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov;	104	3	107	23,31 %

4. podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev zaupnosti davčnega postopka ali davčne tajnosti, skladno z zakonom, ki ureja davčni postopek	1	1	2	0,44 %
5. podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi kazenskega pregona ali v zvezi z njim, ali postopka s prekrški in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi;	9	2	11	2,40 %
6. podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi upravnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi;	4	1	5	1,09 %
7. podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi pravnega, nepravnega ali drugega sodnega postopka in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi	27	0	27	5,88 %
8. podatek iz dokumenta, ki je v postopku izdelave, in je še predmet posvetovanja v organu, njegovo razkritje pa bi povzročilo napačno razumevanje njegove vsebine;	8	1	9	1,96 %
9. podatek iz dokumenta, ki je bil sestavljen v zvezi z notranjim delovanjem oziroma dejavnostjo organov, in bi njegovo razkritje povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa.	16	2	18	3,92 %
10. organ nima informacije	117	11	128	27,89 %
11. ni informacija javnega značaja	28	5	33	7,19 %
12. neopredeljen razlog	61	11	72	15,69 %
SKUPAJ	422	37	459	100%

Pri pregledu vseh zavrnitev kot celote, ne glede na organ (*razpredelnica 9*), je ugotovljeno, da je bilo skupaj 459 krat uporabljen eden izmed razlogov za zavrnitev dostopa do informacij javnega značaja.

128 zavrnitev oziroma 27,89 % vseh zavrnitev je bilo iz razloga, ker organi niso razpolagali z informacijo. 107 zavrnitev ali 23,31 % zavrnitev je bilo zaradi varstva osebnih podatkov, v 35 primerih oziroma v 7,63 % zavrnitev se je nanašalo na podatek, ki je opredeljen kot poslovna skrivnost, 33 zavrnitev oziroma 7,19 % zavrnitev pa, ker zahtevan podatek ni bil informacija javnega značaja.

Za 72 zavrnitev oziroma 15,69 % od vseh razlogov za zavrnitev organi, ki so poslali poročila, niso navedli konkretnega razloga.

Vendar pa ti podatki niso povsem kvalitetni, saj bi morali v podatke razlogov za zavrnitev prišteti tudi razloge, ki so botrovali delni odobritvi oziroma delni zavrnitvi. V teh primerih bi število razlogov za zavrnitev preseglo 700.

4. PRITOŽBE

Vseh zavrnjenih zahtev za dostop do informacij javnega značaja, je bilo v letu 2007 -223 oziroma 4,2 % od vseh vloženih zahtev za dostop do informacije javnega značaja, v letu 2008 se je ta odstotek močno povečal: kar 424 zadev, kar je 7,15 % vseh zahtev je bilo zavrnjenih, torej prosilcem za informacije nedosegljivih (*razpredelnica 7*).

V 115 primerih, kar je glede na število vseh zavrnjenih zahtev za dostop do informacij 27,12 odstotka (*razpredelnica 10*), so se prosilci informacij javnega značaja na odločbo organa pritožili Informacijskemu pooblaščenču. To je enkrat več pritožb kot leto poprej, ker pa se je tudi število zahtevkov povečalo gre za samo en odstotek več pritožb.

Razpredelnica 10: Pritožbe Informacijskemu pooblaščenču po organih

Organ	Število zavrnjenih zahtev	Število pritožb Informacijskemu pooblaščenču	Odstotek pritožb Informacijskemu pooblaščenču na zavrnjene po organih
Državni organi	382	91	23,82 %
Organi lokalnih skupnosti	42	24	57,14 %
SKUPAJ	424	115	27,12 %

Kot je razvidno iz *razpredelnice 10* so se prosilci za dostop do informacij v visokem 23,82 odstotku - 91 krat - od vseh zavrnitev pritožili na zavrnilne odločbe državnih organov. Glede na število je odstotek razumljiv, hkrati pa tudi pomeni, da so se prosilci, ki jim državni organi zahtevanih informacij niso posredovali, informacijskemu pooblaščenču pritožili »le« v 23,82%.

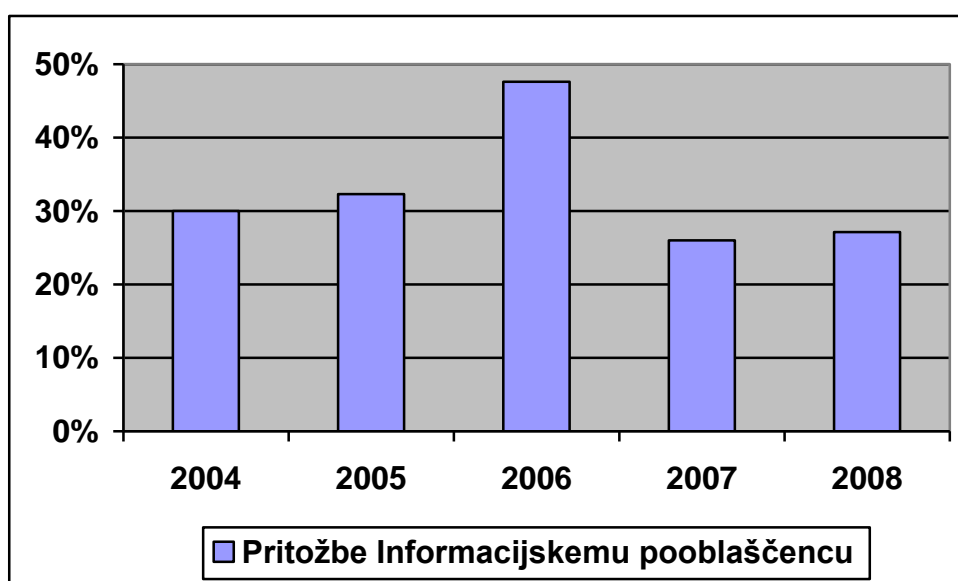
Organi lokalnih skupnosti so 42 krat zavrnili dostop do informacij javnega značaja, prosilci za dostop pa so se na takšne njihove odločitve pritožili kar 24 krat, kar sicer pomeni v 20,87 % vseh zavrnjenih zahtev za dostop do informacij javnega značaja, hkrati pa teh 24 pritožb pomeni tudi, da so se v 57,14 % zavrnjenih zahtev v lokalnih skupnostih prosilci pritožili, da se z odločitvijo lokalne skupnosti niso strinjali.

Iz teh podatkov bi lahko zaključili, da odločitvam državnih organov prosilci bolj zaupajo, lahko pa tudi, da ne zaupajo, da bi pritožbeni organ odločil, da državni organ ni ravnal prav, ko je odklonil dostop do informacije.

Vseh zavrnjenih zahtev za dostop do informacij javnega značaja je bilo 424. Prosilci so se zaradi 115 zavrnitev pritožili Informacijskemu pooblaščenču, kar pomeni tudi, da se z zavrnitvijo organov in njihovimi razlogi za zavrnitev dostopa do informacij javnega značaja ni strinjalo 27,12 % zavrnjenih prosilcev za dostop do informacij javnega značaja, ki so se tudi pritožili.

79,13 % pritožb od vseh pritožb Informacijskemu pooblaščenču se nanaša na pritožbe zaradi zavrnjenih dostopov do informacij javnega značaja v posameznih državnih organih, 20,87 % pritožb pa zadeva zavrnitve organov lokalnih skupnosti do zahtev prosilcev za dostop do njihovih informacij javnega značaja.

Graf 2: Pritožbe Informacijskemu pooblaščenču v posameznih letih

Graf 2: prikazuje, kako so prosilci za dostop do informacij javnega značaja v preteklih letih reagirali na zavrnitve organov za njihov dostop do informacij.

V letu 2004 so se prosilci pritožili na 30 % s strani organov zavrnjenih zahtev, v letu 2005 v 80 primerih oziroma na 32,3 % zavrnjenih zahtev, v letu 2006 beležimo izjemen, 15,3 % porast pritožb Informacijskemu pooblaščenču na zavrnilne odločitve organov. V letu 2006 so se prosilci namreč pritožili kar v 47,6 % primerih zavrnjenih zahtev. V letu 2007 beležimo 21,6 % upad pritožb glede na zavrnjene zahteve za dostop, v letu 2008 pa dvig za en dober odstotek. Prosilci za dostop do informacij javnega značaja so se Informacijskemu pooblaščenču na odločitev organov, da jim ne posredujejo informacije javnega značaja, pritožili 115 krat oziroma v 27,12 % primerih (*razpredelnica 10*).

Informacijski pooblaščenec je od 59 izdanih odločb v 39 primerih odločil v prid pritožnikov, v 36 primerih pa je Informacijski pooblaščenec pritožbe pritožnikov ugodno rešil v korist zavezancev (števila se ne ujemajo, ker je delno ugodena pritožba v poročilih vodena kot zavrnjena in kot ugodena).

To razmerje kaže, da je bojazen pritožnikov o nepristranskosti Informacijskega pooblaščenca odveč, saj je razmerje med ugodenimi in zavrnjenimi pritožbami približno enako. Lahko pa nam kaže stanje (ne)poznavanja ZDIJZ v državnih organih in organih lokalnih skupnosti ali pa bojazen pred razkritjem nekaterih informacij. V obeh primerih bo potreben dodaten napor, da bodo zavezanci že v prvo prejeli vse tiste informacije, ki jih smejo dobiti.

Razlogi Informacijskega pooblaščenca za ponovno odklonitev dostopa do informacij javnega značaja so bili, po podatkih iz prejetih poročil organov, predvsem v dejstvu, da organi, tako kot so zatrjevali, niso imeli zahtevanih informacij, ni šlo za informacije oziroma podatke, ki bi sodili med informacije javnega značaja ali pa so bile poslovna skrivnost oziroma so vsebovale osebne podatke. Samo v enem primeru je šlo za podatke na podlagi zakona o tajnih podatkih.

5. ZAKLJUČEK

Iz predloženega skupnega poročila je razvidno, da je bilo letos organov, ki niso oddali poročila, le še za vzorec. Odstotek oddanih poročil vseh zavezanih organov za oddajo poročila, torej državnih organov in organov lokalnih skupnosti, je iz leta v leto višji. Še več, vsi državni organi so poročilo oddali in le sedem občin, kljub pozivom Ministrstva za javno upravo, tega ni storilo.

Informacije javnega značaja naj bi bile prosto dostopne vsakomur. Predvideni postopek z zahtevo za dostop do informacij javnega značaja naj bi tiste, ki informacije imajo, prisilil v obnašanje, da informacije niso last organa ali posameznika, ki je pri njem zaposlen.

Govorimo namreč o informacijah, ki so nastale ali bile pridobljene v organih, ki so posredno ali neposredno financirane z javnim, torej občanovim denarjem in za zadovoljevanje njegovih potreb. Torej so njegove. Prav bi torej bilo, da je občan informiran o vsem kar se dela in odloča v njegovem imenu ne da bi mu bilo za tovrstne informacije posebej prositi.

Z razvojem informacijske tehnologije je razumljivo, da vse informacije pričakujemo na spletnih straneh posameznega organa.

Organi – govorimo o vseh tistih 10 tisočih, ki so v katalogu zavezanih organov po ZDIJZ- bodisi nimajo svojih spletnih strani, na katerih bi bile najpomembnejše informacije javnega značaja enostavno prosto dostopne ali pa so spletne strani zastarele oziroma ne vsebujejo veljavnih dokumentov.

Obravnavanih 527 organov ima svoje spletne strani in več ali manj redno posodablja njihovo vsebino. Tistih organov med njimi, ki nimajo katalogov informacij javnega značaja, je le še za vzorec. V letošnjem letu bodo to zakonsko obvezo izpolnili vsi.

Ponovno pa moramo poudariti, da pri vsem razvoju informacijske tehnologije, ne smemo prezreti in pozabiti, da je še vedno veliko državljanov, ki računalnika, zaradi različnih razlogov, ne uporabljajo in da so prav tako upravičeni do vseh teh informacij.

Skrb zanje je potrebno povečati in poiskati možnosti in poti, ki bi jim najpomembnejše informacije približale in jim poenostavile reševanje najrazličnejših življenjskih situacij, vezanih na državne organe in organe lokalnih skupnosti. Morda z vrnitvijo tiskanih informativnih medijev, ne reklamnega tipa, temveč tipa vodnika po državnih in lokalnih organih.

Ob nizanju odprtih vprašanj in smeri nadaljnjega razvoja odprtosti dela oblastnih organov in drugih organov, ki so neposredni ali posredni uporabniki državnega ali lokalnega proračunskega denarja, ki opravljajo javne službe, imajo pooblastila, koncesije ali dovoljenja za storitve, ki jih prebivalci potrebujemo, ne gre prezreti tudi njihovega izjemnega napredka pri zavedanju, kako pomembno je odprto in javnosti dostopno poslovanje teh organov.

Dejstvo je, da je delo državnih organov in organov lokalnih skupnosti vedno bolj odprto, dostopno, vedno manj je vprašanj in dilem, kaj vse so informacije javnega značaja, manj je dvomov, kdo vse razpolaga z informacijami javnega značaja, kdo je torej zavezan dopustiti dostop do vpogleda v dokumente, ki nastajajo pri delu in vedno večje je zavedanje, da so javni uslužbenci in funkcionarji, bolj kot drugi, na očeh javnosti in imajo manj pravic do zasebnosti v tistem delu, ki zadeva njihovo delovno razmerje in delo.